

Vergaderjaar 2019–2020

35 256

Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en enkele andere wetten in verband met het nieuwe omgevingsrecht en nadeelcompensatierecht

Nr. 6

VERSLAG

Vastgesteld 27 september 2019

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen voldoende zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling en een positieve grondhouding kennisgenomen van het wetsvoorstel tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en enkele andere wetten in verband met het nieuwe omgevingsrecht en nadeelcompensatierecht (hierna: het wetsvoorstel). Het wetsvoorstel beoogt een goede afstemming tussen de Awb en de nieuwe Omgevingswet te bewerkstelligen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij zien dit wetsvoorstel als een logisch onderdeel van de overkoepelende Omgevingswet. Gezien de complexiteit van de Omgevingswet achten deze leden het logisch dat ook dit wetsvoorstel veel vragen en zorgen oproept uit de praktijk. Zij zien het daarom als waardevol dat er uitgebreid is ingegaan op de vragen en zorgen naar aanleiding van de verschillende consultatierondes. Ook voornoemde leden hebben vragen naar aanleiding van het wetsvoorstel. Deze leden menen dat het wetsvoorstel eigenlijk twee aparte wetsvoorstellen bevat, namelijk een wetsvoorstel over de coördinatieregeling en een wetsvoorstel over de nadeelcompensatieregelingen. Deze leden vragen de regering waarom er niet voor is gekozen de twee wetsvoorstellen te splitsen en apart te behandelen. Zou dat niet meer recht doen aan de onderwerpen die het wetsvoorstel behandelt?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Zij hebben nog enkele vragen die zij aan de regering wil voorleggen.

2. Nieuwe coördinatieregeling

De leden van de CDA-fractie lezen dat in de nieuwe coördinatieregeling meer flexibiliteit wordt aangebracht. Dat wordt onder meer bewerkstelligd door het coördinerend bestuursorgaan de bevoegdheid te geven de beslistermijn aan te passen met daarbij de uiterste beslistermijn van één van de besluiten als maximumtermijn. Deze leden vragen hoe wordt geborgd dat dit niet misbruikt wordt door bestuursorganen door alle besluiten uit te stellen tot de uiterste beslistermijn van één besluit.

De leden van de D66-fractie lezen dat de voorgestelde nieuwe regeling voor gecoördineerde behandeling van samenhangende besluiten in de Awb toepasbaar is in het hele omgevingsrecht en daarbuiten. De huidige coördinatieregeling beoogt de problemen als gevolg van ongelijktijdigheid van procedures en besluiten op te lossen waar burgers en bedrijven tegen aan kunnen lopen als zij voor het verrichten van een activiteit verschillende vergunningen of ontheffingen nodig hebben. Verwacht de regering door de voorgestelde verbreding van de coördinatieregeling dat het voor bestuursorganen ingewikkelder zal worden de ongelijktijdigheid van procedures af te stemmen? Kan de regering toelichten hoe zij voornemens is een eventueel risico op dit punt te mitigeren? Verwacht de regering dat de voorgestelde versterking van de regierol van het coördinerend bestuursorgaan en de verdere stroomlijning van de rechtsbescherming tegen gecoördineerde besluiten hierin voldoende is?

3. Aanvulling van de Omgevingswet

De leden van de CDA-fractie begrijpen uit de memorie van toelichting dat op basis van het zorgvuldigheidsbeginsel dat is opgenomen in de Awb een overlegverplichting ligt bij het bestuursorgaan dat gebruik gaat maken van de indeplaatsredingsbevoegdheid. Deze leden begrijpen dat op basis van dit beginsel in de meeste gevallen overleg zal plaatsvinden alvorens er wordt overgegaan op de indeplaatsreding. Kunnen er ook uitzonderingen worden gemaakt op dit beginsel? Zo ja, kunnen deze uitzonderingen ook gemaakt worden in het hypothetische geval dat een specifieke overlegverplichting wordt opgenomen in de Omgevingswet? Voornoemde leden vragen of de regering in kan gaan op de ervaringen met indeplaatsreding zoals die nu al mogelijk is in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Tracéwet. Wordt er vaak gebruik van gemaakt? Zijn de ervaringen positief?

De aan het woord zijnde leden signaleren bij de bevoegdheid tot indeplaatsreding dat dit mogelijk van grote betekenis zal zijn bij grote infrastructurele projecten. Wat is de verwachting van de regering ten aanzien van de mate waarin de bevoegdheid tot indeplaatsreding gebruikt gaat worden? Kan de regering aangeven welke effecten deze wetgeving zal hebben op de uitvoer van grote infrastructurele projecten, zoals bijvoorbeeld de bouw van windmolens, het aanleggen van spoorverbindingen of de aanpak van de gas-problematiek in Groningen? Ook zien deze leden dat het gebruik van deze bevoegdheid vaak zal worden ingezet op het moment dat onenigheid bestaat over de uitvoer van een project. Deelt de regering deze analyse? Zo ja, acht de regering het wenselijk dat gemeenten dan overstemd kunnen worden in de besluitvorming ten aanzien van burgers? Draagt deze wetgeving er niet aan bij dat besluiten op grotere afstand van burgers worden genomen?

De leden van de D66-fractie constateren dat voor decentrale overheden geen mogelijkheden bestaan tot beroep tegen een door het coördinerend bestuursorgaan genomen besluit nadat het oorspronkelijk bestuursorgaan

in gebreke blijft. Waarom heeft de regering er niet voor gekozen deze mogelijkheid in het voorstel op te nemen?

De aan het woord zijnde leden vragen of de regering nader uiteen kan zetten in welke gevallen in het voorstel sprake is van «in gebreke zijn» onder de indeplaatstreding. Zijn hier uniforme voorwaarden voor opgemaakt of wordt dit per casus afgewogen? Indien het laatste het geval is, hoe wil de regering dan borgen dat in vergelijkbare gevallen gelijke afwegingen worden gemaakt bij de indeplaatstreding? Kan de regering toelichten waar een bestuursorgaan dat het niet eens is met de ingebrekestelling zich toe kan wenden?

De leden van de D66-fractie constateren dat voor gemeenten niet de (afdwingbare) mogelijkheid bestaat om provincies op gemaakte afspraken te kunnen aanspreken. Kan de regering aangeven in hoeverre een dergelijke wederkerigheid in dit voorstel mogelijk is, en waarom is daar in dit voorstel niet voor gekozen?

4. In 2014 ontvangen adviezen

De leden van de VVD-fractie vragen een nadere toelichting op de nieuwe voorgestelde coördinatieregeling. In de memorie van toelichting is te lezen dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft opgemerkt dat de toepassing of overeenkomstige toepassing van de relevante coördinatiemechanismen (artikel 3:25) met zich zou meebrengen dat belanghebbenden zowel bezwaren als zienswijzen tegen de te coördineren besluiten naar voren kunnen brengen. In de reactie stelt de regering dat zij de vrees van de VNG voor een stapeling van rechtsbeschermingsmomenten niet deelt. Deze leden vragen de regering om een nadere toelichting op dit punt.

De leden van de D66-fractie lezen dat de VNG vraagtekens plaatste bij de keuze in de Awb een algemene coördinatieregeling op te nemen die ook buiten het omgevingsrecht kan worden toegepast. De regeling zou daardoor minder bruikbaar worden in het fysieke domein. Kan de regering toelichten hoe zij tegen dit punt van de VNG aan kijkt en wat zij met deze opmerking van de VNG heeft gedaan?

5. In 2018 ontvangen adviezen

De leden van de D66-fractie lezen dat de regering geen gehoor heeft gegeven aan het voorstel van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) een aparte clause in de wet op te nemen die wilsafhankelijk bewijsmateriaal dat met toepassing van de nieuwe voorgestelde bevoegdheid wordt verkregen, uitsluit van gebruik in het kader van de oplegging van een bestuurlijke boete. De tot medewerking gedwongen (rechts-)persoon zou zichzelf dan namelijk kunnen incrimineren. De regering geeft aan dat in het bestuursprocesrecht traditioneel de vrije bewijsleer geldt. Kan de regering uiteenzetten hoe voorgaand argument zich wat haar betreft verhoudt tot de voorwaarden waaraan moet worden getoetst om te kijken of er sprake is van «criminal charge» artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM).

De aan het woord zijnde leden begrijpen uit het voorstel dat in tegenstelling tot de beroepsfase, de behandeling van bezwaarschriften niet wordt gecentraliseerd. Kan de regering nader toelichten waarom dit niet

het geval is. Deelt zij de mening dat een centrale aanpak bij kan dragen aan de overzichtelijkheid wanneer meerdere beroepen (binnen hetzelfde project) tegelijkertijd lopen?

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

Adjunct-griffier van de commissie,
Verouden